

Til:

Miljøvernminister Erik Solheim
Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr: 2012/247	Dokument: logget
Mottatt: 09 FEB 2012	
Saksnr: ASR/MA	Arkiv: 854.5
Kode:	Kode:

Kopi:

Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk
Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Oslo, 8.februar 2012

Frivillig vern av friluftsområder i Oslomarka

Etter en omfattende politisk prosess la regjeringen fram sitt forslag til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Ot.prp. nr. 23 (2008-2009)).

I lovproposisjonen er det på side 29 gitt følgende signal:

"Det generelle skogvernarbeidet har frivillig vern som hovedstrategi. Det vil være naturlig å prøve ut denne strategien også i forbindelse med særskilt vern etter markaloven. Også "frivillig vern-strategien" vil normalt medføre opprettelse av særskilte verneområder etter § 11."

I Ot.prp. nr. 23 er det også gitt signaler om omfanget av vernet, nemlig vern av omtrent 1 % av det totale skogarealet.

Oppfølgingen av de politiske signalene

Norges Skogeierforbund og Norskog har i en rekke møter med Miljøverndepartementet og fylkesmannen tatt opp spørsmålet om hvordan lovproposisjonens signaler om frivillig vern skal følges opp. I et eget notat til fylkesmannen i Oslo og Akershus datert 3. november 2009 (vedlagt) fremmet vi også et konkret tilbud om å prøve ut ordningen med frivillig vern i Oslomarka. Etter at fylkesmannen hadde rådført seg med Miljøverndepartementet fikk vi samme måned muntlig tilbakemelding om at departementet ikke ville at vi skulle sette i gang en utprøving av frivillig vern før kriteriene for vern av friluftslivsområder var på plass.

Etter den tid har vi ved gjentatte anledninger etterlyst en utprøving av frivillig vern i Oslomarka. Vi har også konkret tilbudt tre områder på til sammen 7.500 dekar for frivillig vern, jf vårt brev av 21. mars 2011 (vedlagt).

Vi har imidlertid ikke fått noen positive tilbakemeldinger om bruk av frivillig vern i Oslomarka, snarere tvert i mot. Fra vår side oppfattes det som om departementet ikke mener det er grunnlag for å prøve ut frivillig vern. Begrunnelsen synes å være at departementet i utgangspunktet mener at det ikke skal betales erstatning for skogeiernes økonomiske tap. Vi oppfatter også signalene fra miljøvernmyndighetene slik at det tas sikte på melde oppstart av tvangsvernprosesser i nærmeste framtid. I hvilken grad signalet om vern av i størrelsesorden 1 % av det totale skogarealet blir lagt til grunn, virker også usikkert.

Norges Skogeierforbund og Norskog vil peke på at de kriterier som nå er utarbeidet for vern av friluftslivsområder i Oslomarka, innebærer at skogen i praksis skal forvaltes på omtrent samme måte som ved annet skogvern. Konsekvensene for den enkelte skogeier blir dermed de samme som i reservater. Registreringene viser også at de aktuelle områdene i all hovedsak oppfyller kravene til å bli vernet etter naturmangfoldloven. Vi er derfor overrasket hvis departementet virkelig ser for seg at en skal kunne gjennomføre tvangsvern uten erstatning av disse områdene. Vi vil også minne om at det i kapittelet om økonomiske og administrative konsekvenser i lovproposisjonen ble lagt til grunn at slikt vern ville føre til betydelige erstatninger.

Tilbud om å gjennomføre frivillig vern

Norges Skogeierforbund og Norskog er på denne bakgrunn usikre på om Miljøverndepartementet vil følge opp signalene i Ot.prp. nr. 23, eller om det vil bli meldt oppstart av tvangsvern av de områdene departementet mener bør vernes uavhengig av det signal som ble gitt i lovproposisjonen om omfanget.

Vi har imidlertid fortsatt stor tro på at vi gjennom frivillige verneprosesser vil kunne tilby områder med stor verdi etter de kriterier som nå er utarbeidet, samtidig som en unngår store konflikter rundt denne type vern.

Norges Skogeierforbund og Norskog vil derfor igjen tilby seg å gjennomføre frivillig verneprosesser i Oslomarka i samarbeid med fylkesmannen i Oslo og Akershus.

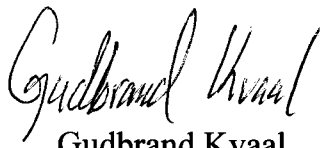
Vi vil foreslå følgende prosess:

1. Med utgangspunkt i de registreringer som nå er gjort, avklares det med fylkesmannen hvilke områder hvor det bør settes i gang frivillige verneprosesser.
2. Skogeierorganisasjonen klargjør om de aktuelle skogeierne vil tilby arealer for frivillig vern. Tilbud om vern av omtrent 1 % av det totale skogarealet tilbys i løpet av 3 måneder etter at det er gitt klarsignal til å starte prosessen.

3. Etter at fylkesmannen har vurdert tilbudene, meldes det oppstart av vernearbeidet
4. Forhandlinger om avgrensing, vernebestemmelser og erstatning gjennomføres på samme måte som ved annet frivillig vern. Fylkesmannen blir part når det gjelder avgrensing/vernebestemmelser, mens regjeringsadvokatens skogsakkyndige får ansvaret for forhandlinger om erstatningen etter gjeldende lovgrunnlag.
5. Når det er oppnådd enighet om avgrensing, vernebestemmelser og erstatning sendes forslagene på høring. Vernevedtak skjer med hjemmel både etter naturmangfoldloven og markaloven hvis områdene kvalifiserer for vern etter begge lovverk.

Vi ber om en snarlig tilbakemelding og tillater oss å håpe at Miljøverndepartementet vil gi oss en positiv respons på dette tilbudet.

Med hilsen

Gudbrand Kvaal
Norges Skogeierforbund

Arne Rørå
Norskog

2 vedlegg

Til

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Postboks 8111 Dep
0032 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.:
B11055/04-131

Oslo, 2011-03-21

Tilbud om frivillig vern av skog i Oslomarka

På vegne av skogeier i tre områder i Oslomarka oversendes tilbud om frivillig vern av skog under forutsetning av at en enes om betingelser. Tilbudene forutsetter vern etter § 11 i markaloven og § 37 i naturmangfoldloven. Erstatning beregnes etter prinsippene i §§ 50 og 51 i naturmangfoldloven og i samsvar med den praksis som er etablert for frivillig vern av skog som naturreservat etter § 37 i naturmangfoldloven.

Områdene som tilbys

Lillomarka

I Lillomarka tilbys til sammen ca. 3.000 dekar av 9 skogeiere. Se vedlagt kart, tilbudsbrev fra berørte skogeiere og liste med oversikt over navn på tilbydere.

Oslo kommune tilbyr ca. 1.250 dekar. Det tilbudet inkluderer noe areal med yngre skog (hogstklasse 3) av arronderingsmessige hensyn. Oslo kommune opplyser at endelig grense kan fastsettes i samarbeid direkte med dem. Kontaktperson i Oslo kommune er avdelingssjef, skog- og friluftsavd., Jon K. Christiansen.

Morten Lysø, eiendom 12/46 i Nittedal, ber om utredning av to alternativ merket A og B på kartet.

I Oslo kommunes skog ligger det en hytte som vurderes leid ut til DNT Oslo og omland. Verneforskriften må åpne for bruk, vedlikehold og transport til den.

Det tilbudte verneområdet forutsettes å få navnet Lillomarka. Store deler av det tilbudte området har kartlagte naturtyper og det foreligger en naturfaglig utredning laget av Egil Bendiksen, NINA, som konkluderer med at området trolig har minst regional verneverdi i en vurdering av om det kan opprettes naturreservat etter naturmangfoldloven.

Glåmene og Kobberhaugene

Løvenskiold Vækerø og DNT Oslo og Omland tilbyr til sammen ca. 1.875 dekar. Se vedlagt kart, tilbudsbrev fra berørte skogeiere og liste med oversikt over navn på

tilbydere. En mindre del av arealet ligger i Blankvann LVO. Det forutsettes at dette arealet omgjøres fra landskaps-vernområde til naturreservat.

Eierne av g.nr og b.nr 67/18 og 67/19 som grenser ned til Kobberhaugtjernet, er forspurt om interesse for utredning av vern. Om de ønsker å tilby areal, vil bli avklart med det første.

Det tilbudte verneområdet forutsettes å få navnet Glåmene og Kobberhaugene. Området som tilbys har flere registrerte naturtyper satt av som nøkkelbiotoper. I tillegg har området et relativt stort innslag av furu, hvorav flere er svært gamle. I et landskap hvor gran ellers er det dominerende treslaget bør det kunne bli et viktig komplementært bidrag til variasjon for både artsmangfold og opplevelse.

Kjekstadmarka

I Kjekstadmarka tilbys til sammen ca. 2.750 dekar av 6 skogeiere. Se vedlagt kart og liste med oversikt over navn på tilbydere. Et området rundt Småtjern på ca 375 dekar er tidligere tilbudt av Oslo kommune og Lars Petter Kverum for utredning av frivillig vern. Her viste den naturfaglige utredningen lokal verneverdi som var for lavt til å sette i verk prosess med sikte på frivillig vern av området som naturreservat. Fylkesmannen har muntlig meddelt at tilbys et større areal, som også inkluderer nærliggende registrerte naturtyper på Oslo kommunes eiendom, vil en med stor sannsynlighet oppnå regional verneverdi, slik at en kan gjøre en ny vurdering av om området kan vernes som naturreservat.

Oslo kommune tilbyr ca.1.050 dekar. Dette inkluderer noe areal med yngre skog (hogstklasse 3) av arronderingsmessige hensyn. Oslo kommune opplyser at endelig grense kan fastsettes i samarbeid direkte med dem. Kontaktperson i Oslo kommune er avdelingssjef, skog- og friluftsavd., Jon K. Christiansen.

I Oslo kommunes skog ligger hytta Småvannsbu som er leid ut til DNT Oslo og omland. Verneforskriften må åpne for bruk, vedlikehold og transport til den.

På eiendom g.nr.12 b.nr 1 i Røyken ønskes tilbud basert på alternative grenser. Det er bestilt ny skogbruksplan for eiendommen som skal leveres til sommeren. Når den foreligger vil det bli mulig å gjøre en samlet vurdering av hvor grensen bør trekkes.

Generelt

Frivillig vern

I forarbeidene til markaloven Ot.prp. nr 23 (2008-2009) gis rammene og forutsetningene for særskilt vern av friluftsområder (§11). I NINA Rapport 664 har Norsk institutt for naturforskning vurdert forarbeidene til loven og lagt til grunn at skog som skal vernes etter § 11 på generell basis bør settes av til fri utvikling. Det ser derfor ut til at om et område vernes etter markalovens § 11 eller naturmangfoldlovens § 37 så ender en opp med tilnærmet samme forvaltning. Også etter naturmangfoldlovens § 37, siste ledd og § 34, siste ledd, kan det drives skjøtsel for å ivareta sider ved verneformålet.

I Ot.prp. nr 23 (2008-2009) sine merknader til de enkelte bestemmelser står det i merknaden til § 11 at:

Departementet åpner for at det også kan etableres verneområder etter denne paragrafen gjennom en «frivillig vern-strategi». Ved frivillig vern vil skogeierne tilby aktuelle skogarealer for vern. Hvis det ikke allerede foreligger tilstrekkelige faglige registreringer, må det deretter foretas slike registreringer for å klarlegge verne-kvaliteter og avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og de faglige registreringene vil fylkesmannen utarbeide forslag til avgrensning av verneområdet. Fylkesmannen utarbeider forskriftsforslaget som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart. Verneforslaget sendes deretter på høring. Vernevedtak fattes ved kongelig resolusjon. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp og vederlag vil skje når vernevedtak er fattet.

Resultatet av og hjemmelsgrunnlaget for en prosess om frivillig vern vil være det samme som for vernevedtak uten avtale.

I overnevnte er det konkretisert at en ved frivillig vern etter markalovens § 11 forutsetter at en må enes om erstatningssum før vern. Videre står det at: *Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp og vederlag vil skje når vernevedtak er fattet.* Dette er helt i samsvar med de rutinene som er etablert i ordningen frivillig vern av skog.

Med oversendelse av dette tilbudet bes det derfor om vernemyndighetene prøver ut frivillig vern i Osloomarka i samsvar med hva som skrives i Ot.prp. nr 23 (2008-2009) kapittel 3.8.3. side 29: *Det generelle skogvernarbeidet har frivillig vern som hovedstrategi. Det vil være naturlig å prøve ut denne strategien også i forbindelse med særskilt vern etter markaloven.*

Vernet skog i Marka

Osloomarka er på ca 1.7 mill. dekar. Av dette arealet er ca. 75.000 dekar pr. dag vernet som naturreservater. I tillegg foregår det arbeid med frivillig vern på et areal på ca. 10.000 dekar. Til sammen vil ca. 5 % av Marka om kort tid være vernet som naturreservater. I tillegg er ca. 38.000 dekar vernet som landskapsvernområder. Det vil si noe over 2 % av arealet. Til sammen er pr dato ca. 7 % av marka vernet og forvaltet etter naturmangfoldloven.

Flere av naturreservatene i Marka er oppretter som følge av at det i forbindelse med fase to av barskogvernet ble gitt ekstra arealkvotepålegg til vern av skog i Marka med begrunnelse at verneområder bl.a. er viktig for friluftslivet.

Dette tilbudet kan gi et verneareal på ca. 7.500 dekar. I Ot.prp. nr 23 (2008-2009) kapittel 3.8.3 er det departementets vurdering at: *De verdier man søker å ta vare på gjennom denne bestemmelsen, anslås nå å kunne ligge i størrelsesorden 1 % av det totale skogarealet i Marka.*

Om vernemyndighetene åpner for frivillig vern i samsvar med de rutinene som er etablert og en lykkes i å enes om betingelser vil Norges Skogeierforbund og NORSKOG bidra til at en raskt kan nå et verneareal ” i størrelsesorden 1 % av det totale skogarealet i Marka”. Med en økning av vernearealet på ca. 1 % vil samlet verneareal i Marka kunne komme opp på ca. 8 % i løpet av kort tid.

Sti- og løypeplan – skjøtsel av skog

Det anbefales at en lager en felles sti og løypeplan for alle vernede arealer i Marka. Det vil gi forutsigbare føringer for alle parter. Fra grunneiersynspunkt vil vi anbefale at en gjør det etter modell av Sti- og løypeplanen for Skrim og Sauheradsfjell naturreservat.

Det anbefales også at en kartlegger alle kulturminner og setrer/markaplasser som krever at det gjennomføres skjøtsel. Dette for å lage retningslinjer for skjøtselplaner som gir forutsigbare føringer for arbeidet.

Oppfølging av tilbudet

I tillegg til den enkelte grunneier vil Svein M. Søgne, Norges Skogeierforbund, være kontaktperson over for vernemyndighetene fram til det måtte foreligge enighet om betingelser for vern.

Med hilsen

NORGES SKOGEIERFORBUND

Gudbrand Kvaal
adm dir

NORSKOG

Arne Rørå   *sign*
adm dir

Vedlegg: Kart, tilbudsbrev og eieroversikt.

Kopi til: Direktoratet for naturforvaltning
Berørte kommuner
Berørte skogeier

NOTAT

Fra: Nils Bøhn

Til: Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Oslo, 2010-11-03

Tema: Opplegg for utprøving av frivillig vern i Oslomarka

Utgangspunkt

Utgangspunktet er Ot.prp. nr 23 om markaloven der det på side 29 er gitt følgende signal::

"Det generelle skogvernarbeidet har frivillig vern som hovedstrategi. Det vil være naturlig å prøve ut denne strategien også i forbindelse med særskilt vern etter markaloven. Også "frivillig vern-strategien" vil normalt medføre opprettelse av særskilte verneområder etter § 11."

På s. 45 i proposisjonen er selve prosessen ved frivillig vern av friluftslivsområder beskrevet. Den er den samme som den som brukes ved frivillig vern av skog etter naturmangfoldloven.

Vårt ønske er derfor å få prøvd ut frivillig vern av friluftsområder i Marka. Vi har stor tro på at vi vil kunne tilby områder som har høy verneverdi samtidig som en unngår store konflikter rundt denne type vern.

Opplegget

Registrering

Vi mener at det ikke er nødvendig å foreta en ny kartlegging for å vurdere alle arealer i Marka før en setter i gang en utprøving av arbeidet med frivillig vern. Vi har allerede omfattende registreringer som må være tilstrekkelig for å vurdere hvilke områder som bør være aktuelle for vern.

Vi vil nevne:

- NOAs registreringer av eventyrskog, herunder de 12 foreslåtte områdene
- Skogbrukets nøkkelbiotopregistreringer
- Naturtypekartleggingen
- Geografisk informasjon om stier, løyper, utfartsteder, topografi, vann, tjern m.m.
- Alle typer skoglig info, som skogens alder på Skog og Landskaps hjemmeside (Kilden – SAT-Skog).

Dette materialet bør være mer enn godt nok for å kunne vurdere om de tilbud som blir fremmet om frivillig vern er gode nok til å kvalifisere for vern.

Selve prosessen ved utprøving av frivillig vern:

1. Norges Skogeierforbund og Norskog tar sikte på å kunne legge fram tilbud om 2-3 områder i løpet av året.
2. Ved utvelgelse av områder brukes de kriterier som er satt opp i Ot.prp. nr 23.
3. Parallelt med prosessen mot de enkelte skogeierne vil valg av områder, arrondering og lignende bli diskutert med fylkesmannen før tilbudene blir fremmet
4. Tilbudene vil foreligge omtrent samtidig med at den faglige utredningen om vernekriterier foreligger. Fylkesmannen vil dermed kunne bruke disse for å vurdere tilbudene.
5. Under forutsetning av at fylkesmannen finner områdene interessante, blir oppstart av vernearbeidet varslet.
6. Forhandlinger om avgrensning, vernebestemmelser og erstatning gjennomføres etter samme mal som ved annet frivillig vern. Fylkesmannen blir part når det gjelder avgrensning/vernebestemmelser, mens regjeringsadvokatens skogsakkyndige får ansvaret for forhandlingene om erstatningen etter gjeldende lovgrunnlag.
7. Ved enighet; høring, vernevedtak og utbetaling av erstatning.